

Kuva: Sanna Lento-Kemppi

Kuulumisia
sekä toiminta-
ideoita ja -
vinkkejä
yhdistyksen
vuoteen

ETELÄ-SAVON MKN:n EDUSTAJAKOKOUSKUULUMISIA

Etelä-Savon Maa- ja kotitalousnaisten edustajakokous pidettiin Hirvensalmella, Syväsmäen seurapirtissä la 11.11.2023. Virallisia edustaja kokouksessa oli 19 henkilöä ja kokouksen osallistujia oli yhteensä 38 henkilöä

Edustajakokouksessa Etelä-Savon maa- ja kotitalousnaisten piirikeskuksen hallitukseen valittiin erovuoroisten tilalle kaksi varsinaista jäsentä kaudelle 2024-2026: Anu Marttinen Mikkelistä (jatkaa) ja Iina Haikarainen Mikkelistä (uusi).

Piirikeskuksen uusien sääntöjen mukaan varsinaisille hallituksen jäsenille ei enää valittu henkilökohtaisia varajäseniä, vaan valittiin järjestyksessä (1., 2., 3.) kolme varajäsentä: Satu Valtonen Puumalasta (1.), Kaija Hellman Juvalta (2.) ja Päivi Matilainen Kerimäeltä (3.).

Kokouksessa julkistettiin myös Etelä-Savon vuoden 2023 MKN-tiimi sekä Etelä-Savon vuoden 2023 maisemateko, näistä lisää s.3 ja s.12.

Viimevuotisen tiimipalkinnon innoittamina Hirvensalmen maa- ja kotitalousnaiset olivat kutsuneet kokouksen Hirvensalmelle ja järjestivät sekä ohjelman että tarjoilut. Tuukkalan Tempauksen näytelmä kylänraitin kohtaamisista nauratti yleisöä ja maittava lounas oli koottu mahdollisimman paikallisista ja lähiruokaraaka-aineista. Moni raaka-aine oli järjestäjien omilta kotiloilta.

Kuva: Saara Ryhänen

Etelä-Savon Maa- ja kotitalousnaisten hallitus 2024:

Varsinaiset jäsenet

Pj. Sanni Saari, Rantasalmi
Pauliina Arra-Sävilampi, Kangasniemi
Iina Haikarainen, Mikkelä
Kaisa Koivunen, Juva
Anu Marttinen, Mikkelä
Riitta Savikurki, Pertunmaa
Eija Utti, Savonlinna

Varajäsenet

Satu Valtonen, Puumala
Kaija Hellman, Juva
Päivi Matilainen, Savonlinna

ProAgria Etelä-Savon edustaja,
toimitusjohtaja Heikki Pahkasalo, Mikkelä (varalla hallituksen pj. Jukka Nousiainen, Savonlinna);

Hallituksen esittelijä ja sihteeri

toiminnanjohtaja Sanna Lento-Kemppi

KOKOUSLOUNAAN TUNNELMIA

Tyytyväistä kokousväkeä erinomaisten tarjoilujen äärellä. Hirvensalmen maa- ja kotitalousnaiset tarjoilivat maittavan lounaan, jossa oli hyödynnetty pääasiassa lähiseudun raaka-aineita. Erikoiskiitosta tuli Järvi-Suomen Kalatuote Oy:n kalapihveistä. Kuvat: Saara Ryhänen

ETELÄ-SAVON VUODEN 2023 MKN-TIIMI

Rantasalmen eteläinen maa- ja kotitalousseura ja siellä aktiiviset, sinnikkäät naiset, kaksikko Virpi Valkonen ja Terttu Painokangas ovat vuoden 2023 MKN-tiimitunnustuksen saajat Etelä-Savossa. Tunustus julkistettiin Etelä-Savon maa- ja kotitalousnaisten vuosikokouksessa Hirvensalmella. Kunniakirjat ja palkinnot heille kävi luovuttamassa Rantasalmella piirikeskuksen puheenjohtaja Sanni Saari.

Perustelujen mukaan pitkälti heidän ansiostaan Hiltulan kylällä on ollut tarjolla usean vuoden ajan terveysliikuntaa kaikenikäisille, vaikka vastatuultakin on ollut, kun kunta lakkautti kansalaisopiston tuen tälle toiminnalle. Onneksi liikuntaryhmille tuli tilalle tarjolle kunnan palveluseteli, jolla harrastuksen tarjoaminen kylillä voi jatkua. Osallistujia on ollut paljon ja määrä on lisääntynyt vuosi vuodelta. Opetus ja ohjaus on ollut ensiluokkaista ja ammattitaitoista.

Osallistujien ikähaitari on ollut pääasiassa n. 40 – 84 v, toki ihan pikkusiakin osallistujia on mukana ajoittain ollut. Terveysliikuntaa järjestetään kerran viikossa seurojentalolla, joka on nykyisin Rantasalmen Eteläisen Maa- ja Kotitalousseuran omistuksessa.

Etelä-Savon maa- ja kotitalousnaisten puheenjohtaja Sanni Saari, Virpi Valkonen ja Terttu Painokangas.

Virpin terveiset:

”Terttu ja minä olemme jo pitkään olleet eräänlainen ”toimintatiimi”, kun seuramme on järjestänyt vuosien varrella tupailtoja, kursseja, retkiä, tapahtumia, joissa yleensä minä olen huolehtinut/sopinut varaukset ja ilmoituksen lehteen. Terttu on yleensä ottanut ilmoittautumiset vastaan, varmistanut talolla siisteyden/lämmöt, kerännyt kahvi/osallistumismaksut, jotka minä olen sitten tilittänyt pankkiin. Terttu on myös monesti sopinut/tarjonnut kyytiä jäsenille, jotta autottomat jäsenet pääsevät mukaan osallistumaan tapahtumiin.

Nyt viimeisempänä olemme yhdessä olleet hoitamassa Terveysliikunta/jumpparyhmän pyörittämistä Hiltulan Seurojentalolla, kun kansalaisopiston alla ennen toiminut ryhmän toiminta siirtyi Eteläisen Maa- ja kotitalousseuran järjestämäksi kunnan palvelusetelin mahdollistamalla tuella. Seuran rahastonhoitajana minä olen hakenut seteliä, sopinut yrittäjäohjaajan kanssa harjoitusajat, maksanut ohjaajalaskut ja las-kuttanut kävijöiltä osallistumismaksut.

Terttu on toiminut talon lämmitys/siisteysvastaavana ja saanut houkuteltua uusia osallistujia meidän jumpparyhmäämme.”

PUHEENJOHTAJAN TERVEHDYS

Mietin, mitä sitä tervehdyksenä kirjottaisi. Tilanne maailmalla ei tunnu houkuttelevalta aiheelta. Mites presidentinvaalit? Tätä kirjoittaessa jännittävä vaaliviikonloppu on edessä.

Oman elämän tärkeimmät asiat ovat kuitenkin aivan tässä lähellä, perhe, lapset ja puoliso. Heidän hyvinvointinsa ja onnellisuutensa antaa energiaa arjessa jaksamiseen. Onnea on se, että kaikilla on tulevaisuuden suunnitelmia ja voimia mennä kohti unelmiaan.

Meidän järjestömme täytyy myös uskaltaa tehdä tulevaisuuden suunnitelmia ja mennä kohti unelmia. Tehdään siis rohkeasti suunnitelmia ja mennään kohti unelmia.

Mukavaa kevään odotusta! Terveisin,

pj. Sanni

Kuvat: Saara Ryhänen

Etelä-Savon maa- ja kotitalousnaisten uusi hallitus kokoontui tammikuussa ProAgria Etelä-Savon toimistolle Mikkeliin. Kuvassa vas. Sanni Saari, Satu Valtonen, Iina Haikarainen, Kaisa Koivunen, Sanna Lento-Kemppi Riitta Savikurki ja Anu Marttinen. Kokoukseen osallistui myös ProAgria Etelä-Savon toimitusjohtaja Heikki Pahkasalo.

Viime vuonna juhlittiin MKN-järjestön 90-vuotisjuhlia. Tästä videosta pääset aistimaan menneiden vuosikymmenten järjestötoimintaa ja -henkeä:

[MKN_90v_tunnelmapaloja_video.mp4 \(sharepoint.com\)](https://sharepoint.com)

Vuonna 2025 vietämmekin sitten Etelä-Savon MKN-järjestön 100-vuotisjuhlia! Tästä lisää tietoa myöhemmin keväällä.

Järjestö

TOIMINNANJOHTAJAN TERVEHDYS

Hyvää alkanutta uutta vuotta 2024 teille kaikille!

Tänä vuonnakin juhlat jatkuvat eli meillä Etelä-Savossa, Etelä-Karjalassa ja Pohjois-Karjalassa juhlistetaan ”European Region of Gastronomy Saimaa” -titteliä koko vuoden ajan. Pääroolissa on paikallinen ruoka, pienemmät ja isommat tapahtumat, joissa me kaikki voimme olla joko järjestäjinä tai osallistujina. Esimerkiksi Impin päivän tienoilla lauantaina 8.6. haastetaan kaikki mukaan kolmen maakunnan alueella teemalla ”Koko Saimaa Saunoo” – eiköhän tähän tartuta porukalla, pienemmällä tai isommalla :) ja järjestetään saunailtoja, johon tietenkin mukaan pientä purtavaa, paikallista tottakai!

Ollaan yhteyksissä

Sanna Lento-Kemppi
toiminnanjohtaja
Etelä-Savon maa- ja kotitalousnaisten piirikeskus
sanna.lento-kemppi@maajakotitalousnaiset.fi
p.050 4766 028

YHDISTYKSEN TIEDOT KUNTOON

Yhdistyksen sihteerit, puheenjohtajat ja rahastonhoitajat/jäsenrekisterin hoitajat

Tarkastakaa ja täydentäkää seuraavat tiedot:

Jäsenen tiedot (Nimi ja osoite, matkapuhelinnumero, sähköposti)

Yhdistyksen jäsenmaksu 2024

Yhdistyksen luottamushenkilötiedot
(Puheenjohtaja, varapuheenjohtaja, sihteeri, rahastonhoitaja, jäsenrekisterin hoitaja)

Muistakaa ilmoittaa jäsenmaksu vuodelle 2024. Jos emme saa teiltä päivitettyjä tietoja, jäsenmaksut laskutetaan viime vuoden tietojen mukaisesti.

Jäsenmaksun maksamatta jättäminen ei katkaise jäsenyyttä, vaan se tulee tehdä kirjallisena omaan yhdistykseen.

Toimittakaa siis tiedot jäsenmaksusta, luottamushenkilöistä sekä täydennetyt jäsenluettelot

joko postitse osoitteeseen:
ProAgria Etelä-Savo / Marjo Laitinen,
Mikonkatu 5, 50100 Mikkeli

tai sähköpostin kautta osoitteeseen:
marjo.h.laitinen@proagria.fi

Muista myös laadukkaat järjestötuotteemme!

Tilaa tuotteet verkkolomakkeella

www.maajakotitalousnaiset.fi/jarjestotoiminta/verkkokauppa

tai sähköpostilla: tilaukset@maajakotitalousnaiset.fi

MATKA JYVÄSKYLÄÄN 90V.-JUHLAAN

MKN 90v.-juhlaan lähdettiin aamuvarhaisella bussin kulkiessa pitkin Etelä-Savo. Aamukahvit juotiin Reissupannussa Kangasniemellä.

Jyväskylässä kävimme tutustumassa mielenkiintoiseen näyttelyyn Alvar Aalto -museossa. Juhlapaikalla tavattiin tuttuja ja vaihdettiin kulumisia.

Järjestöjuhla oli upea! Kuulimme professori Laura Kolben puheen naisten historiasta järjestötoiminnassa, sekä maa- ja metsätalousministerin Sari Essayahin juhlapuheen yhteisöllisyyden merkityksestä ja maaseudun tärkeydestä niin kotimaisen ruuan tuottajina kuin huoltovarmuuden ylläpitäjänä. Hän korosti myös, miten kotiseudulla kun maa- ja kotitalousnaiset ovat vastuussa tapahtumasta tai sen kahvituksesta, voi olla huoletta, sillä silloin tietää että kaikki hoituu ja menee hyvin.

Juhlan kepeimmistä osuudesta vastasi Tyne Kettunen hauskoine juttuineen.

MKN
90 vuotta
tiennäyttäjänä

Tyne Kettunen hauskuutti yleisöä juhlassa. Ennen juhlaa osa porukasta tutustui Alvar Aalto -museoon. Kuvat: Katja Rissanen

VINKKEJÄ JÄRJESTÖTOIMINTAAN

Tähän kokosin Helenan terveiset ja ohjeet tulevan vuoden kävelyteemaan liittyen. Toivonkin että mahdollisimman moni seura ottaa osaa. Ilmoituksen teko on helppoa ja tarpeellista, sillä tavalla keräämme tietoa, miten järjestöväki toimii ns. kentällä. Erilaisia avustuksia ja tukia haettaessa kysytään toiminnan vaikuttavuutta. Näin pystymme todistamaan ja tuomaan julki miten laajaa meidän toimintamme on. Ja ennen kaikkea haluan rohkaista teitä olemaan aktiivisia. Ehkä saan tästä itsekkin intoa lähteä porukan mukaan lenkille! Hyvää ja toiminnallista toimintavuotta toivottaen,

Katja

Tavoitteena kaikenikäisten liikunnan lisääminen

Maa- ja kotitalousnaisten liikuntakampanjat ovat saaneet isot joukot liikkeelle monta kertaa. Vuosien varrella on kisattu muun muassa askelten tai kilometrien määrästä sekä loikattu liikkeelle eri liikuntalajeja kokeillen. Tällä kertaa järjestämme Kävellään porukassa -kampanjan, joka tähtää kaiken ikäisten liikunnan lisäämiseen, kuten hallitusohjelmankin yhtenä tavoitteena on.

Kävellään isolla tai pienellä porukalla

Kävellään porukassa -tapahtumia voi järjestää pienemmissä tai isommissa porukoissa. Yhdistykset voivat järjestää kaikille avoimia tapahtumia, johon myös yhdistyksen ulkopuolista porukkaa kutsutaan esimerkiksi kaupan tai kirjaston ilmoitustauluun kiinnitetyllä kutsulla. Järjestäkää kävelyt toistuviksi tapahtumiksi, esim. kokoonnutaan kävelemään kerran viikossa jostain paikasta (paikalle tulevat, ketkä ehtivät) – näin kertyy paljon kävelykertoja ja osallistujia.

Ohjeet kampanjan raportoimiseksi 1.1. - 31.10.2024

Saadaksemme tietoa kampanjan vaikuttavuudesta, toivomme nopean ilmoituksen kaikista kävelyistä sekä osallistujamäärästä webropol-lomakkeella tammi-lokakuun aikana. Kävelyjen toivotaan juurtuvan sinä aikana pysyväksi tavaksi. Tee ilmoitus osoitteessa [webropol.com/s/kavpor](https://www.webropol.com/s/kavpor) tietokoneella tai puhelimitse. Yhdestä kävelykerrasta yksi osallistuja tekee raportoinnin.

Järjestäkää teemakävelyjä

Lisää maustetta liikuntaan tuo muiden asioiden tai tapahtumien yhdistäminen kävelyihin tai valitaan erilaisia kohteita kävelyihin vaihteluksi. Ohjelmallisen kävelyn vetäjä perehtyy aiheeseen tai kohteeseen ja kertoo tarinaa muille kävelijöille kävelyn tauolla. Halutessanne voitte ostaa palveluja myös aihealueiden asiantuntijoilta, esimerkiksi meidän maisema-asiantuntijaltamme Saarialta tai paikallisilta matkaoppailta.

Kävelykohteita

- kylän raitilla
- lähiluontoon
- luonnonlaitumen äärelle (laitumille meno edellyttää maanomistajan lupaa)
- kulttuuriin
- historiaan, rakennusten ja patsaiden äärelle
- kirjan maisemiin
- ”kumman äärelle”

Lisätietoja aiheesta ja ohjeet löydät linkin kautta.

<https://www.maajakotitalousnaiset.fi/ajankohtaista/kavellaan-porukassa-jarjestokampanja>

Ota yhteyttä!

Katja Rissanen Ruokaja järjestöasiantuntija
puh. 041 730 3397
Katja.rissanen@maajakotitalousnaiset.fi

JÄRJESTÖTOIMINTA NÄKYVÄKSI

Kuvaterveisiä jäsenkirjeeseen

Vuoden 2024 teemana meillä Etelä-Savossa on yhdessä tekeminen. Nyt on hyvä hetki herättää eloon hyvät tapahtumat ja tekemiset tai keksii ihan uusia. Tulevan vuoden toimintaa suunnitellaksenne ottakaa osaa Kävellään yhdessä -järjestökampanjaan. Kävellä voi vaikka metsässä ja pakata mukaan maukkaat eväät. Tai sopi-kaa viereisen kylän yhdistytykseen kanssa yhteinen vierailukohde. Kesälle hyviä toiminta ideoita on Impinpäivän vieraslajitorjunta ja syksyille syödään yhdessään 4.9 Suomalaisen ruoan päivänä.

Lähetäkää meille kuvia ja lyhyt kertomus missä kävitte ja mitä teitte. Julkaisemme teidän kuulumisianne syksyn jäsenkirjeessä.

Ota yhteyttä:

Katja Rissanen

Ruoka- ja järjestöasiantuntija

Puh. 041 730 3397

Katja.rissanen@maajakotitalousnaiset.fi

Puumalassa Viljakansaarella pilkittiin Koko Saimaa pilkkii – tempauksen nimissä su 4.2.2024, osana ERG Saimaa – juhluvuoden viettoa. Kuva: Satu Valtonen

Yhdistysten yhteystiedot piirikeskuksen verkkosivuille

Etelä-Savon maa- ja kotitalousnaisten verkkosivuille on nyt koottu alueemme yhdistykset. Mikäli yhdistyksellänne on WWW-sivut tai Facebook-sivut ja haluatte liittää ne yhdistyksenne alle, olkaa meihin yhteydessä.

Kaikki paikallisyhdistyksemme löytyvät osoitteesta:

<https://www.maajakotitalousnaiset.fi/jarjestotoiminta/mkn-paikallisyhdistykset>

ILMOITA YHDISTYKSEN TAPAHTUMAT JA TOIMINTA VUODELTA 2023

Pyydämme yhdistyksenne toimintakertomustietoja vuodelta 2023 – on tosi tärkeä, että kaikki mahdollisimman moni ilmoittaa tapahtumat ja muun toiminnan (vaikka olisi ollut vaan vähemmänkin toimintaa), koska yhdessä olemme enemmän!

Maakunnissa ja valtakunnallisesti on jo valtavasti paikallistoimintaa, kunhan kaikkien toiminta on koottu yhteen. Maa- ja kotitalousnaisten valtakunnallisilta nettisivuilta löytyvät toimintakertomuslomakkeet (sekä sähköisesti täytettävä/lähetettävä että paperitulosteena täytettävä).

Palauta vuoden 2023 toimintatiedot viimeistään 7.4.2024 mielellään sähköisesti lähetettynä MKN yhdistyssivujen kautta tai postitse:

Linkki MKN yhdistyssivulle

<https://www.maajakotitalousnaiset.fi/jarjestotoiminta/yhdistyssivut>

Etelä-Savon maa- ja kotitalousnaisten piirikeskus
Sanna Lento-Kemppi
Mikonkatu 5
50100 Mikkeli

JUUREKSISTA POTKUA TALVEEN

Uuniruokat ovat helppoja ja edullisia talviruokia. Uuni miedossa lämmössä hitaasti hautuvat padat tuovat kotimaisten juuresten maut hyvin esille. Padoissa kannattaa hyödyntää riistalihoja ja kotimaisia kasviksia.

MERIMIESPIHVIT

500 g hirven lapaa, ulko- tai kulmapaistia
2-3 rkl öljyä
mustapippuria

2 dl sipuliviipaleita
½ l porkkanaviipaleita
1 l perunaviipaleita
laakerinlehti
½ tl suolaa
kotikaljaa tai pilsneriä

Leikkaa liha poikkisyyri viipaleiksi.

Mausta pihvit pippurilla ja ruskista kuumalla pannulla öljyssä. Huuhtelee pannu aina paistamisen jälkeen vedellä tai riistaliemellä.

Anna lihojen hautua eläimen iän mukaan ½-1 tuntia paistoliemessä laakerinlehden kanssa. Lisää pihvien päälle kaljaa niin, että ne peittyvät kunnolla. Mausta liemi suolalla.

Lado laakeaan kahden litran uunivuokaan puolet porkkana- ja perunaviipaleista. Levitä pihvit ja sipulit kasvisten päälle ja sitten pihvien päälle loput kasvisviipaleet. Kaada vuokaan paistinliemi ja kaljaa niin, että perunat juuri ja juuri peitty-

PERUNARULLA

6 kpl keskikokoista perunaa
300g juustoraastetta edam
200g jauhelihaa
1 sipuli
n. 200g sieniä
1 prk tuorejuustoa
1tl suolaa
mustapippuria ja yrttejä maun mukaan.

Kuori ja viipaloi perunat ohuiksi viipaleiksi ja huuhtelee ne kylmässä vedessä.

Ota pelti ja ripottele juustoraaste leivinpaperin päälle ohueksi kerrokseksi. Asettele perunaviipaleet juustoraasteen päälle lomittain koko peltille. Ripottele loput juustoraasteesta perunoiden päälle.

Paista uunissa 225c noin 40min kunnes ovat saaneet kauniin ruskean pinnan ja perunat ovat kypsiä.

Ruskista silla aikaa jauheliha pannulla, lisää joukkoon sipuli ja sienet mausta suolalla ja pippurilla. Lisää joukkoon tuorejuusto hyvin sakkottaen.

Kun perunapohja on valmis, lisää täyte perunaviipaleiden päälle ja rullaa leivinpaperia avuksi käyttäen. Anna jäähtyä hetki, leikkaa reiluiksi viipaleiksi ja nauti salaatin kera.

Kuvat: Katja Rissanen

KURSSITARJOTIN

Riistaherkkuja

Kurssilla valmistetaan riistasta monella tapaa. Riistaherkkujen lisäksi pöytään katetaan liisaukseesi kotimaisia juureksista valmistettuja lisukkeita.

Lihat tulee olla kurssin tilaajan toimesta.

Raikkaat salaattit arkeen ja juhlaan

Kurssilla valmistetaan monipuolisesti erilaisia salaatteja, jotka sopivat niin arkiruokailuun kuin juhliin.

Tulossa syksyllä:

Kasvimaan aarteet

Mitä kaikkea voit valmistaa kasvimaan tuoreista herkuista, kun satoa valmistuu kerralla paljon? Kurssilla tutustutaan mm. tomaattien, kurkkujen ja kesäkurpitsan monipuoliseen käyttöön sekä säilöntään.

Ruokakurssit 2024 jäsenyhdistyksillemme

hintaan 270 € + raaka-ainekulut

Kuva: Saara Ryhänen

PIIRAKKAPAJASSA RUOKAPERINNE ELÄVÄKSI

Piirakkapajan ohjekortti

Olen saanut muutamia kyselyitä piirakkapajoihin liittyen. Tässä vielä kaikille muistutuksena, että apuna voi käyttää tekemäämme piirakkapajan opasta. Piirakkapaja on loistava mahdollisuus viedä ruokaperinneoppia eteenpäin ja on hyvä tapahtuminen vetonaulana. Piirakkapajassa jokainen halukas pääsee kokeilemaan itse, miten piirakka syntyy. Se kiinnostaa niin lapsia kuin aikuisiakin. Mukavia hetkiä piirakoiden äärellä. Jos jonkin piirakkapajan toteutuksessa jäi mieltäyttämään, voit aina olla yhteydessä niin katsotaan yhdessä asiaa eteenpäin.

Piirakkaterveisin,

Katja

[MKN-Etela-Savo/Piirakkapaja ohje Vespaikka](#)

Ota yhteyttä:

Katja Rissanen

Ruoka- ja järjestöasiantuntija

Puh. 041 730 3397

Katja.rissanen@maajakotitalousnaiset.fi

PUUTARHASANKARIT LOPPUSUORALLA

Puutarhasankarit- hankkeen viimeisinä toimenpiteinä Juvan ja Sulkavan sankariluokat pääsivät vierailemaan Juvalla sijaitsevassa Milk & Son Oy:n v.2020 valmistuneessa nykyaikaisessa robottinavetassa. Matkaan lähdettiin busseilla ja perillä meidät otti vastaan isäntäväki Pulkinen. Vierailu alkoi suojavaatteiden pukemisella ja se olikin lapsista aika jännittävää. Navetan puolella meitä tervehtivät uteliaat lehmät

Lypsyrobotti olikin varsin mielenkiintoinen kone. Lapsilla oli paljon kysymyksiä sen toiminnasta ja siitä, miten lehmät osaavat tulla siihen. Näihin kaikkiin kysymyksiin lapset saivat asiantuntevat vastaukset.

Vierailut olivat todella tärkeitä, lapset pääsivät läheltä näkemään, miten lehmät elävät isossa, nykyaikaisessa navetassa. Vierailun aikana tuli selväksi, miten tärkeää eläinten hyvinvointi on ja miten sitä tarkkaillaan. Tärkeänä apuna ovat tietokoneet, jotka seuraavat mm. lehmien lypsy-määriä, märehmistä ja lämpötilaa.

Pikkuvasikat olivat kuitenkin lapsista ihan parasta, ja molemmat luokat saivatkin tehtäväksi miettiä omalla kummivasikalle nimen. Tänä vuonna haastetta riittää sillä vasikoiden nimet alkavat Y-, Ä- tai Ö-kirjaimella. Juvan luokan vierailun jälkeen jo samana iltana syntyi pikku vasikka, joka sai luokan ehdotuksen mukaan nimekseen Ässä.

Puutarhasankariluokissa on kokeiltu myös vesiviljelystä, jossa ideana on, että kasvit kasvavat ilman multaa. Siemenet laitetaan pieniin, vettä hyvin läpäisevässä kylvökapseleihin. Ravinteet ne saavat vedestä ja siinä olevasta ravinneliuoksesta. Helppoa ja nopeaa. Vesiviljelyyn on olemassa erilaisia välineitä mutta lasten kanssa todettiin, että ihan hyvin homma toimii myös itse rakennetussa muovipulloviritelmässä.

Parhaiten vesiviljelyssä menestyvät salaattit ja yrtit, mutta kaikkia muitakin taimia voi esikasvat-
taa vesiviljelyssä, se on helppoa ja kätevää. Alkuun pääsee varsin helposti. Tarvitaan vain kirkas muovipullo, kylvökapseleita, siemeniä ja vesiviljelyyn soveltuvaa ravinnetta. Pimeään vuodenaikaan on lisäksi hyvä olla kasvivalo.

- * Leikkaa pullo puoliksi ja aseta pullon suu pohjan sisään;
- * Liota kylvökapselit vedessä;
- * Lisää siemenet ja aseta kylvökapseli pullon suu-
aukolle;
- * Täytä pullo vedellä ja lisää sopiva määrä lannoiteta,
huom. ravinne on todella riittoisaa;
- * Tarkkaile että kapseli pysyy kosteana, kunnes siemen
itä;
- * Taimi kasvattaa juuret kylvökapselin pohjan läpi ja
saa ravinteita pullossa olevan veden mukana, tark-
kaile, että vesi pullossa riittää.

Vesiviljelyä ollaan toteutettu Puutarhasankarit-
hankkeessa erittäin menestyksekkäästi, se on ollut lasten kanssa mukavaa tekemistä ja kun tuloksia tulee nopeasti, myös lapset jaksavat innostua.

Lisätietoa:[https://
www.maajakotitalousnaiset.fi/
hankkeet/puutarhasankarit](https://www.maajakotitalousnaiset.fi/hankkeet/puutarhasankarit)

Kuvat: Katja Rissanen

Antti Pulkinen

Katja Rissanen

VUODEN MAISEMATEKO VALITTU

Vuoden maisemateko 2023 Etelä-Savossa löytyy Sulkavalta

Luontotokeja-teemaa toteutti Etelä-Savon maisematekoraadin mielestä parhaiten Iittahden linnustollisesti merkittävä kosteikko Sulkavalla. Yli 10 hehtaarin kosteikko on merkittävä luonnon monimuotoisuuden kannalta. Laajan pelto- ja joutoalueen perustaminen monivaikutteisiksi kosteikoksi on vaikuttava ennallistamistoimenpide ja kädenojennus luonnolle. Kosteikon kautta johdetaan yläpuolisen laajan peltoalueen vedet ennen Saimaan vesistöä, joten sillä on myös vesiensuojelullista merkitystä.

Merkittävää lisäarvoa on saatu yhteistyökuvioiden kautta: Kunnan rakentama lintutorni 2022 lisää virkistyskäyttöä ja antaa mahdollisuuden kaikille tutustua kosteikkoon. Vuonna 2023 Luomuksen aloittaman linnustoseurannan avulla kosteikolta saadaan luonnontieteellistä tutkimustietoa, jolla on merkitystä mm. luontokadon torjunnassa. Lisätietoa:

[Iittahden-kosteikko-sulkavalla-on-vuoden-maisemateko-2023](#)

**Opetus ja kulttuuriministeriö tukee
Maa- ja kotitalousnaisten toimintaa**

Pekka Hintsanen ja Minna Kuutti vastaanottivat Vuoden maisematekotunnustuksen Hirvensalmen Syväsmäessä, Etelä-Savon maa- ja kotitalousnaisten vuosikokouksessa marraskuussa 2023. Kuva: Saara Ryhänen

Kuuntele haastattelut:

[Mökkiradio Saara Ryhänen](#)

[Mökkiradio Pekka Hintsanen](#)

Ota yhteyttä!

Saara Ryhänen maisema- ja ympäristöasiantuntija,
p. 040 4868 237, saara.ryhanen@maajakotitalousnaiset.fi

TYÖTÄ KYIVEDEN VESIEN HYVÄKSI

Viime jäsenkirjeessä 2/23 kerroimme Kyyvesitalkkarista eli Kyyveden valuma-alueella toimivasta hankkeestamme, jossa tarkastellaan valuma-alueelähtöisesti mahdollisuuksia parantaa Kyyveden vesistön tilaa. Kyyvesitalkkarina toimii ympäristöasiantuntijamme Eeva Lahtinen.

Syksyn ja talven aikana Eeva on käynyt tekemässä maastokäyntejä yhdessä maanomistajien kanssa. Ennen maastokäyntiä alueeseen perehdyttiin etukäteen mm. hyödyntäen avoimia kartta-aineistoja. Sillä saadaan tuntumaa vesien liikkeistä ja mihin vettä kertyy herkemmin.

Valuma-alueelähtöisessä tarkastelussa painopisteet ovat valuma-alueen ominaisuuksissa ja maankäytössä. Kyyvesitalkkari voi hahmotella sopivia ratkaisuja, kuten viljelymenetelmien, metsienkäsittelyn tai muun sopivan toimenpiteen tai vesiensuojelurakenteen valintaa. Talkkari voi laatia alustavan suunnitelman maanomistajan eteenpäin hyödynnettäväksi tai ohjata sopivalle rahoitusmuodolle

Hirsikankaalla ensimmäinen kohde

Hankkeeseen sisältyy kahden vesiensuojelurakenteen toteuttaminen alusta loppuun. Kyyvesitalkkari on työstänyt yhteistyössä muiden organisaatioiden kanssa ensimmäistä hankkeessa rahoitettavaa vesiensuojelurakennetta, Hirsikankaan kosteikkoa Mikkelin Haukivuorella.

Hirsikankaan valintaa puolsivat alueen historia turvetuotantoalueena, valumavesien kulkeutuminen Kyyveteen ja maanomistajan halukkuus toteuttaa kosteikko. Kohteessa tarvitsi tehdä selvitykset vesilupien ja luonnonsuojelun näkökulmista, joiden todettiin olevan kunnossa.

Hankkeessa kilpailutettiin suunnittelija tekemään tarvittavat rakennepiirroksot ja kaaviot selkeyttämään toimenpiteiden laajuutta, tarvittavia materiaaleja sekä kustannuksia. Nyt Hirsikankaansuolle tulevalle kosteikolle on valmistunut suunnitelma ja urakoinnin kilpailutus sen pohjalta on käynnissä.

Kilpailuttaminen on vaatinut paljon aikaa. Valmiita pohjia ei ollut Kyyvesitalkkarin käytössä ja monta näkökulmaa tuli huomioida ennen kuin työtarjouksesta, maanomistajasopimuksesta ja valitun palveluntarjoajan kanssa tehtävästä sopimuksesta saatiin selkeitä kokonaisuuksia.

Toiseksi hankkeessa toteutettavaksi kohteeksi valittua Lietjärveä on aloitettu edistämään mm. herättelemällä uinuvaa ojitussyhteisöä.

Edistettäviä kohteita voi yhä ilmoittaa

Kyyvesitalkkarin tavoitteena on edistää hankkeessa vesiensuojelurakenteita vähintään kuu-della kohteella. Kyyveden valuma-alueelta otetaan edelleen mielellään mahdollisia kohteita tarkasteluun ja tehdään niille tarvittava kartoitus.

[Kyyvesitalkkarin-ensimmäisen-vesiensuojelurakenteen-toteutus-alkoi](#)

[Kyyvesitalkkarin-yleisotapahtuma-lietjarvella](#)

Viime syksynä Lietjärvellä järjestettiin info ja retkeily Erkki Kiukaan kohteille. Kiinnostusta herätti mm. puupuhdistamo. Kuva: Jonna Kuha

Ota yhteyttä!

Eeva Lahtinen,
ympäristöasiantuntija
p. 050 470 3884
eeva.lahtinen@proagria.fi

SAIMAA LAUTASELLA

Saimaa lautasella -hanke vauhdittaa Savonlinnan seudun ruoka-alaa

Ruoka-alan toimijoille on Savonlinnan seudulla parhaillaan tarjolla yllin kyllin herkkuja! Saimaan gastronomian juhluvuosi 2024 monine mahdollisuuksineen on käynnistymässä. Vuodenvaihteessa käynnistyi uusi ruoka-alan yhteishanke Saimaa lautasella, joka tarjoa runsaasti konkreettista hyötyä alueen ruoka-alan toimijoille.

Saimaa lautasella -hankkeessa kehitetään alueen ruokajärjestelmää, parannetaan paikallisten raaka-aineiden saatavuutta, lisätään lähiruokatuotteiden tunnettuutta ja kuluttajakysyntää sekä edistetään ruoka-, kylä- ja maatilamatkailua. Yrittäjille tarjotaan mahdollisuutta parantaa valmiuksiaan markkinointi- ja tuotteistamisvalmennuksilla. Alueen elintarvike- ja raaka-ainetuottajista sekä ravintola- ja matkailualan toimijoista kootaan lähiruokaverkosto, jonka kanssa yhteistyössä parannetaan paikallisten raaka-aineiden saatavuutta ravintoloissa ja kaupoissa sekä innovoidaan uudenlaisia tuotteita ja palveluita. Hankkeessa kehitetään lisäksi ruokatapahtumia ja ruokamatkailureittejä.

Saimaa lautasella-hanke nostaa esiin alueen erityispiirteitä, kuten wildfood, Puruveden muikku sekä lähituottajien puhtaat ja terveelliset raaka-aineet. Yhdessä alueen toimijoiden kanssa alueelle luodaan uudenlaista, ekologisesti ja sosiaalisesti kestävää liiketoimintaa.

Toimenpiteet tukevat Saimaa European Region of Gastronomy -juhlavuotta 2024 ja Savonlinnassa vuonna 2026 toteutettavaa Kulttuurin unelmavuotta. Hanketta toteuttavat yhteistyössä Savonlinnan Hankekehitys Oy, ProAgria Etelä-Savo, Savonlinnan Seudun Matkailu Oy ja Ammattiopisto Samiedu.

Kuva: VisitSaimaa

Ota yhteyttä!

Sanna Lento-Kemppi
Yritysasiantuntija, toimin-
nanjohtaja,
P. 050 476 6028
sanna.lento-kemppi@
maajakotitalousnaiset.fi

Tarja Pajari
yritysasiantuntija
(matkailu)
p. 0400 183 064
tarja.pajari@maajakoti-
talousnaiset.fi

Katja Rissanen
ruoka- ja järjestöasiantun-
tija p. 041 730 3397
katja.rissanen@maajako-
titalousnaiset.fi

PIKATREFFEILLE!

Pikatreffit-kiertueella rakennetaan matkailu- ja ravintola-alan sekä taiteen ja kulttuurin yhteistyötä

Savonlinnan seudun kulttuurintekijät, järjestöt, matkailu- ja ravintola-alan yrittäjät sekä erityisesti ruoka-alan toimijat toivotaan mukaan yhteisiin verkostoitumistapahtumiin. Pikatreffit tarjoavat mahdollisuuden solmia kumppanuuksia sekä esitellä omaa osaamistaan ja yritystoimintaansa muille toimijoille. Päämääränä on luoda tiiviimpää yhteistyötä ruoka- ja kulttuuritoimijoiden välille sekä tuottaa uusia, innovatiivisia tapahtumia.

Eri alojen toimijat pääsevät yhteisten iltojen aikana esittäytymään toisilleen ja ideoimaan yhdessä konkreettisesti tapahtumakonsepteja, joissa yhdistyvät esim. ruoka ja taide. Uusi tapahtuma voi olla taiteilijan ja ruokatoimijan yhteistyö tai ruokailu voidaan tuoda osaksi kulttuuritapahtumaa. Kaikenlaiset ideat ovat tervetulleita – vaikkapa kulttuurituote talviselle erämatkailijalle tai pizzan ja kuorolaulun so-puisa yhteiselo.

Lisätietoja tilaisuuksista ja ilmoittautuminen viimeistään viikkoa ennen tapahtumaa:

<https://elinkeinopalvelut.fi/kutsu-pikatreffit-vol-2-ja-pikatreffit-kiertue-taiteen-ja-kulttuurin-alojen-seka-matkailu-ja-ravintola-alan-tekijoille/>

Tilaisuudet ovat maksuttomat ja kaikille avoimia. Pikatreffit ovat osa Saimaa lautasella-hankkeen tapahtumia.

Pikatreffi-kiertue 2024:

Ti 12.3. Sulkava, Tiittalan kartano

Ke 13.3. Kesälahti, Ruokkeen lomakylä

To 14.3. Enonkoski, Maitolaituri Kahvila & Puoti

Ota yhteyttä!

Tarja Pajari

yritysasiantuntija
(matkailu)

p. 0400 183 064

tarja.pajari@maajakotitalousnaiset.fi

**Euroopan unionin
osarahoittama**

Kuva: Tarja Pajari

EUROPEAN REGION OF GASTRONOMY SAIMAA

Mitä tarkoittaa ”European Region of Gastronomy Saimaa” juhluvuosi 2024

Saimaan alue eli Etelä-Savon, Etelä-Karjalan ja Pohjois-Karjalan maakunnat ovat saaneet European Region of Gastronomy Saimaa -tunnustuksen vuodelle 2024. Tunnustuksen myöntää vuosittain kansainvälinen IGCAT-järjestö eli Institute of Gastronomy, Arts, Culture and Tourism.

Saimaan alue on nyt osa IGCAT-verkostoa, joka edistää ruokakulttuurin monimuotoisuutta ja kestäväää kehitystä. Juhlavuoden tapahtumia tullaan toteuttamaan laajalla yli maakunnallisella yhteistyöllä, jossa on mukana lukuisia ruoka-, kulttuuri- ja taidealan yrittäjiä, organisaatioita ja toimijoita. Vuosi 2024 tulee olemaan

Saimaan alueen toimijoiden yhteistyön käynnistysvuosi ja jatkossakin toimitaan ERG Saimaan / Taste Saimaa -brändin alla. ERG-tunnustusta on myönnetty vuodesta 2016 lähtien yhdelle tai useammalle eurooppalaiselle alueelle kerrallaan. Pohjoismaissa ruokapäilykaupungin arvonimen ovat aiemmin saaneet Tanskan Aarhus 2017, Pohjois-Savo ja Kuopio vuonna 2020-2021 sekä Norjan Trondheim-Trøndelag 2022.

ERG Kuopion ja ERG Trondheim-Trøndelag:in hyviä käytäntöjä brändäykseen, ruokamatkailupalvelujen tuotteistamiseen, markkinointiin ja yhteistyöhön liittyen hyödynnetään Pellolta pöytään näkyväksi -hankkeessa (hanke on hakuvaiheessa, hakijana ProAgria/MKN Etelä-Savo, yhteistyössä ProAgria/MKN Etelä-Suomi, Etelä-Karjala/Kymenlaakso ja Itä-Suomi, Pohjois-Karjala). Viime vuonna European Region of Gastronomy -alue oli Ranskan pohjoisin alue, Hauts-de-France. Ensi vuonna ERG -juhlavuotta viettää Italian Sisilia.

Jokainen meistä voi osallistua juhluvuoden tapahtumiin tai olla järjestämässä niitä (pieniä tai suurempia – kaikki mukaan vaan!)

Ilmoita tapahtumasi ERG Saimaan juhluvuoden viralliseen tapahtumakalenteriin!

ERG Saimaan juhluvuoden tapahtumissa tehdään näkyväksi paikallisruokaa ja alueen ruokakulttuuria ja tapahtumissa yhdistyy tavalla tai toisella ruoka, matkailu, taide, kulttuuri.

Ilmoita tapahtumasi Taste Saimaa -kategoriassa maakuntien tapahtumakalentereihin, joista se nousee myös juhluvuoden viralliseen onlinetapahtumakalenteriin.

Tarkempi kriteeristö ja ohjeet:

<https://www.tastesaimaa.fi/tapahtumahaut>

Yhteiset ERG Saimaa tempaukset kolmen maakunnan alueella

Tulevia tapahtumia 2024

- 8.6. Koko Saimaa Saunoo
- 17.8. Saimaa samassa pöydässä
- 7.9. Saimaan lähiruokapäivä

Pohtikaa omalla alueellanne, olisiko joku näistä em. tempauksista/ajankohdista/teemoista kiinnostava, että teidän porukka voisi toteuttaa oman tapahtuman näihin teemoihin liittyen. Lisätietoja varten tai jos vaikka tapahtuman ilmoittamiseen tarvitsette apuja, yhteys Sannaan!

Ota yhteyttä!

Sanna Lento-Kemppi

Yritysasiantuntija, toiminnanjohtaja,

P. 050 476 6028

sanna.lento-kemppi@maajakotitalousnaiset.fi

YRITTÄJÄ – HYÖDYNNÄ NEUVONTA JA RAHOITUS

Onko yrityksessäsi/maatilalla suunnitteilla investointeja, muita kehittämistoimia?

Jos yrityksessäsi/maatilalla on suunnitteilla investointeja tai kehittämistoimia, kannattaa hyödyntää tarjolla olevia rahoituksia. Jos tarvitset apuja tai muutoin lisätietoja, kysy MKN yritysasiantuntijoilta apua – tarjoamme myös Neuvo-palveluja.

Ruokavirasto avasi uuden kehittämistuen

Maataloustuotteita, ml. kala, jalostava ja maa-seudulla sijaitseva yritys voi saada kehittämisspalvelujen hankintaan 50 % tuen. Hankittavat palvelut voivat liittyä esimerkiksi tuotekehitykseen, tuotannon pilotointiin, markkinointiin tai kansainvälistymiseen. Kehittämissyhtiö tai muu asiantuntijaorganisaatio hakee tukea, joka voi olla 5 000 – 100 000 euroa.

Lue lisää <https://www.ruokavirasto.fi/tuet/maaseudun-yrittajyyys/maaseudun-yritystuet/yrityksen-investointi--ja-kehittamistuet/maataloustuotteiden-jalostusyrityksen-kehittamistuki/>

Neuvo-asiantuntijapalvelut

Maatila tai maatilakytentäinen yritys voi hyödyntää kilpailukyyn parantamiseen tähtäävää Neuvo-palvelua, jos esimerkiksi on suunnitteilla suoramyynnin kehittämistä, raaka-aineiden jatkojalostamista, uusien jakelu- ja myyntikanavien etsimistä, liiketoiminnan kannattavuuden parantaminen tai muutoin kehittää liiketoimintaa.

Ota yhteyttä!

Sanna Lento-Kemppi

Yritysasiantuntija, toiminnanjohtaja,
P. 050 476 6028
sanna.lento-kemppi@
maajakotitalousnaiset.fi

Tarja Pajari

yritysasiantuntija (matkailu)
p. 0400 183 064

ETELÄ-SAVON MKN-ASIAANTUNTIJOIDEN TARJOAMAT PALVELUT

Käytännön ruoanvalmistuksen työpa-
jat
Ruoka-alan aiheista kurssit ja luennot
Kampanja- ja ruokatapahtumat
Reseptiikka
Ruoka-alan yrittäjyyden ammatilli-
nen kehittäminen
Neuvo –palvelut (Maatilojen muutos-
kestävyys, Kilpailukyyn parantami-
nen, Arvoketju, Työllisyys ja kasvu-
oikeudet haettu, odotellaan päätöstä)

Maisema, kulttuuriympäristö, luon-
non monimuotoisuus, perinnebiotoo-
pit, vieraslajit, vesienhoito, kosteikot:
-hoitosuunnitelmat
-selvitykset
-kartoitukset
-koulutukset
-infot
-kylä- ja maisemakävelyt
-kehittämishankkeet
Ympäristösopimussuunnitelmat
(maatalousluonnon ja maiseman hoi-
to, kosteikot)

Neuvo–palvelut (luonnon monimuo-
toisuus, kestäväkehitys, luonnonva-
rat)

Liiketoiminnan suunnittelu ja kehittä-
minen
Investointien suunnittelu ja rahoitus-
haku
Kannattavuus- ja hinnoittelulaskelmat
Asiakas- ja markkinaselvitykset
Omavalvonta, hygieniaoasaami-
nen, hygieniapassitestit
Neuvo –palvelut (Maatilojen muutos-
kestävyys, Kilpailukyyn parantami-
nen, Arvoketju, Työllisyys ja kasvu)
Ruoka- ja elintarvikealan sekä mat-
kailualan toimialaosaaminen

Ruoka-asiantuntija
Katja Rissanen

Maisema- ja ympäristö-
asiantuntija Saara Ryhä-
nen, Ympäristöasian-
tuntija Eeva Lahtinen

Yritysasiantuntija San-
na Lento-Kemppi
Yritysasiantuntija Tarja
Pajari

KOTI JA MAASEUTU - SINUN LEHTESI

Koti ja maaseutu -lehti on käytännönläheinen, maaseudun aiheisiin erikoistunut aikakauslehti. Lehti on tarkoitettu lukevalle ja tekeväälle ihmiselle, jolla on jalat maassa ja juuret maaseudun mullassa.

Esittelemme maaseudun naisia, maaseudun yrityksiä ja Maa- ja kotitalousnaisten yhdistystoimintaa. Elämää pureksimme ihmissuhteiden, terveyden, hyvinvoinnin ja ilmiöiden kautta, miehiä ja mukuloita unohtamatta.

Kokeiltuja ja hyviksi havaittuja, arkisia tai juhlavia ruokaohjeita on joka lehdessä. Ravitsemus- ja terveystuttumme ovat tutkittuun tietoon perustuvia. Lukijoitamme innostavat käsityöt, askartelu ja puutarhanhoito. Lehdestä luetaan vinkit arkeen ja juhlaan, kodinhoitoon ja sisustukseen.

Koti ja maaseutu on Maa- ja kotitalousnaisten ammatti- ja järjestölehti. Se tukee tehokkaasti Maa- ja kotitalousnaisten neuvonnan ajankohtaisia teemoja. Lehtemme tavoittaa kuukausittain noin 20 000 lukijaa.

Koti- ja maaseutu -lehti
kestotilaus 12 kk (7 lehteä, 8 nroa) kotimaa 55 eur

Koti- ja maaseutu -lehti
määräaikainen 6 kk (4 nroa, yksi voi olla tupla) 35 eur

Koti- ja maaseutu -lehti
määräaikainen 12 kk (7 lehteä, 8 nroa) 66 eur

Tilaa heti tänään!

P. 043 827 3405
toimitus@kotijamaaseutu.fi

Koti ja maaseutu -lehden vuoden jokaisessa numerossa päähuomion saa jokin kotimainen kasvis. Viimeisimmässä 1/2024 numerossa teemakasvina on kurkku.

Salaattipiirakka. Kuva: Kati Laszka

*Seuraava
numero
ilmestyy
29.2.2024!*

Etelä-Savon Maa- ja kotitalousnaisten piirikeskus
Mikonkatu 5, 50100 Mikkeli
etela-savo.maajakotitalousnaiset.fi

MAA- JA
KOTITALOUSNAISET

Ota yhteyttä!

Asiakaspalvelu ja jäsenasiat Marjo Laitinen, p. 0400 261 094 marjo.h.laitinen@proagria.fi

Toiminnanjohtaja, yritysasiantuntija Sanna Lento-Kemppi p. 050 476 6028

sanna.lento-kemppi@maajakotitalousnaiset.fi

Ruoka- ja järjestöasiantuntija Katja Rissanen, p.041 730 3397 katja.rissanen@maajakotitalousnaiset.fi

Maisema- ja ympäristöasiantuntija Saara Ryhänen, p.040 4868 237

saara.ryhanen@maajakotitalousnaiset.fi

Ympäristöasiantuntija Eeva Lahtinen, p. 050 470 3884 eeva.lahtinen@proagria.fi

Yritysasiantuntija Tarja Pajari, p.0400 183 064 tarja.pajari@maajakotitalousnaiset.fi